

## Анотація до курсу

### Історія зарубіжної журналістики

Курс «Історія зарубіжної журналістики» повинен дати студентам розуміння шляхів становлення інституту преси у Західній Європі та США; сформуванню уявлення про основні етапи цього процесу; дослідити історію створення інституціональних ознак журналістики як особливої сфери життя суспільства. Протягом читання курсу ставляться наступні завдання:

1. Охарактеризувати специфіку національних форм журналістики і процес її формування у ведучих зарубіжних країнах (Франція, Німеччина, Англія, США, Японія).

2. Розглянути різні типи зарубіжних ЗМІ та історію діяльності провідних періодичних видань у кожній країні.

3. Охарактеризувати місце та роль ЗМІ окремих країн у загальному історико-журналістському процесі.

Теоретична та практична важливість курсу у системі журналістських дисциплін значна. Студенти залучаються до досвіду світової журналістики, знайомляться з головними її різновидами, типами видань, це сприяє поширенню журналістського кругозору, поглиблює уявлення про журналістику та її місце у суспільстві.

Курс «Історія зарубіжної журналістики» в університетському циклі журналістських дисциплін пов'язаний з курсами «Історія виникнення преси», «Літературно-художня критика», «Історія зарубіжної літератури» і, в свою чергу, допомагає засвоєнню курсу «Сучасна зарубіжна журналістика».

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

- основні етапи розвитку журналістики XIX – XX ст.;
- головні концепції преси та їх історичні виміри;
- принципи функціонування національних ринків масової та якісної преси;
- особливості роботи провідних європейських, американських видань;
- головні типологічні ознаки загальнонаціональних, спеціалізованих газет і журналів;

підготовлений фахівець повинен **уміти**:

- чітко умотивувати журнальні та газетні типології із конкретними фактами соціокультурного розвитку країн Європи та Америки;
- аналізувати тексти масової та якісної публіцистики;
- узагальнювати національні особливості розвитку ринку друкованих видань країн Європи та США;
- орієнтуватися у світовому інформаційному телевізійному та радіопросторі.

#### **Набуті компетентності:**

- здатність використовувати знання про технологічні, організаційні, управлінські особливості функціонування комунікаційних технологій;

- здатність володіти навичками роботи з комп'ютером на рівні користувача, використовувати інформаційні технології для рішення експериментальних і практичних завдань у галузі професійної діяльності (журналістика);
- знати передовий вітчизняний і світовий досвід у галузі журналістики;
- орієнтуватися у передовому вітчизняному та світовому досвіді створення інформаційної продукції;
- здатність використовувати професійно-профільовані знання й практичні навички з журналістики, масової комунікації та інформації, комунікаційних технологій для дослідження комунікаційних явищ і процесів;
- здатність орієнтуватися в особливостях управління ЗМІ, його спеціалізації та профілю.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Дніпровський національний університет ім. О. Гончара**  
**Факультет систем і засобів масової комунікації**  
**Кафедра масової та міжнародної комунікації**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”  
Декан факультету  
систем і засобів масової комунікації  
проф. Демченко В. Д.

\_\_\_\_\_ 2017 р.

**НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА**

**Історія зарубіжної журналістики**

Дніпро–2017

**Історія зарубіжної журналістики.** Програма навчальної дисципліни. – ДНУ, 2017.

**Розробник:** О. В. Гудошник, кандидат філологічних наук, доцент кафедри масової та міжнародної комунікації ДНУ

**Рецензенти:** О. В. Кирилова, кандидат філологічних наук, доцент кафедри масової та міжнародної комунікації ДНУ ім. О. Гончара; Л. В. Хотюн, кандидат наук із соціальних комунікації, доцент кафедри масової та міжнародної комунікації ДНУ ім. О. Гончара.

**Затверджено вченою радою факультету систем і засобів масової комунікації.**

**Протокол № \_\_\_\_\_ від «\_\_\_\_\_» \_\_\_\_\_ 2017 р.**

© ДНУ ім. О. Гончара, 2017

# СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

## «Історія зарубіжної журналістики»

### 1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 5	Галузь знань <u>06 – Журналістика</u>	За вибором	
Модулів – 1	Спеціальність <u>061 – Журналістика</u>	<b>Рік підготовки:</b>	
Змістових модулів – 4		3,4-й	3,4-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання – кмр		<b>Семестр</b>	
Загальна кількість годин – 150 / 98 – заочне		6,7-й	6, 7 -й
		<b>Лекції</b>	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2, самостійної роботи студента – 2,5	<u>Бакалавр</u>	32 год.	4 год.
		<b>Практичні, семінарські</b>	
		34 год.	4 год.
		<b>Лабораторні</b>	
		0 год.	0 год.
		<b>Самостійна робота</b>	
		84 год.	90 год.
	<b>Вид контролю: екзамен</b>		

### Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить: для денної форми навчання – 1: 1,3

для заочної форми навчання – 1: 11

### 1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Курс «Історія зарубіжної журналістики» повинен дати студентам розуміння шляхів становлення інституту преси у Західній Європі та США; сформувати уявлення про основні етапи цього процесу; дослідити історію створення інституціональних ознак журналістики як особливої сфери життя суспільства. Протягом читання курсу ставляться наступні завдання:

Охарактеризувати специфіку національних форм журналістики і процес її формування у ведучих зарубіжних країнах (Франція, Німеччина, Англія, США, Японія).

Розглянути різні типи зарубіжних ЗМІ та історію діяльності провідних періодичних видань в кожній країні.

Охарактеризувати місце та роль ЗМІ окремих країн у загальному історико-журналістському процесі.

Теоретична та практична важливість курсу у системі журналістських дисциплін значна. Студенти залучаються до досвіду світової журналістики, знайомляться з головними її

різновидами, типами видань, це сприяє поширенню журналістського кругозору, поглиблює уявлення про журналістику та її місце у суспільстві.

У результаті вивчення дисципліни фахівець повинен **знати**:

основні етапи розвитку журналістики XIX – XX ст.;

головні концепції преси та їх історичні виміри;

принципи функціонування національних ринків масової та якісної преси;

особливості роботи провідних європейських, американських видань;

головні типологічні ознаки загальнонаціональних, спеціалізованих газет і журналів;

підготовлений фахівець повинен **уміти**:

чітко умотивовувати журнальні та газетні типології із конкретними фактами

соціокультурного розвитку країн Європи та Америки;

аналізувати тексти масової та якісної публіцистики;

узагальнювати національні особливості розвитку ринку друкованих видань країн

Європи та США;

орієнтуватися у світовому інформаційному телевізійному та радійному просторі.

### 3. Програма навчальної дисципліни

#### Модуль 1

**Змістовий модуль 1. Становлення систем ЗМІ Франції та США у XIX ст.**

**Тема 1.** Інформаційна система Франції у XIX ст.

**Тема 2.** ЗМІ США у XIX ст.

**Змістовий модуль 2. Становлення систем ЗМІ у Великій Британії та Німеччині XIX ст.**

**Тема 1.** Інформацій-на система Англії у XIX ст.

**Тема 2.** Германські ЗМІ у XIX ст.

**Змістовий модуль 3. Формування багатопрофільної системи ЗМІ.**

**Тема 1.** Концентрація та монополізація ЗМІ.

**Тема 2.** Радіо, телебачення у XX ст.

**Змістовий модуль 4. Європейські та американські ЗМІ у першій половині XX ст.**

**Тема1.** Національні стандарти формування інформаційної системи в Європі та Японії у XX ст.

**Тема 2.** Мас-медійна система США у XX ст.

### 4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	л	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
<b>Модуль 1</b>												
<b>6 семестр Змістовий модуль 1. Становлення систем ЗМІ у Франції та США у XIX ст.</b>												
Тема 1. Інформаційна система Франції XIX ст.	9	2	2			5	6	0,5	0,5			5
Тема 2. ЗМІ США у XIX ст.	24	7	7			10	11	0,5	0,5			10
<b>Змістовий модуль 2. Становлення систем ЗМІ у Великій Британії та Німеччині XIX ст.</b>												
Тема1. Інформаційна	18	4	4			10	6	0,5	0,5			10

система Англії у XIX ст.												
Тема 2. Германські ЗМІ у XIX ст.	13	4	4			5	6	0,5	0,5			10
Разом за 6 семестр	64	17	17			30	29	2	2			35
<b>7 семестр Змістовий модуль 3. Формування багатопрофільної системи ЗМІ</b>												
Тема 1. Концентрація та монополізація ЗМІ.	8	2	2			4	6	0,5	0,5			5
Тема 2. Радіо, телебачення у XX ст.	14	2	2			10	11	0,5	0,5			10
<b>Змістовий модуль 4. Європейські та американські ЗМІ у першій половині XX ст.</b>												
Тема 1. Національні стандарти формування інформаційної системи в Європі та Японії у XX ст.	36	8	8			20	11	0,5	0,5			30
Тема 2. Мас-медійна система США у XX ст.	28	3	5		кпр	20	11	0,5	0,5			10
Разом за 7 семестр	86	15	17			54	39	2	2			55
<b>Усього годин</b>	<b>150</b>	<b>32</b>	<b>34</b>			<b>84</b>	<b>98</b>	<b>4</b>	<b>4</b>			<b>90</b>

## 5. Завдання для самостійної роботи

1. Етапи розвитку ЗМІ.
2. Технічні відкриття XIX ст.
3. Становлення та розвиток телефону, телеграфу, радіо.
4. Етапи розвитку масової журналістики.
5. Поляризація преси.
6. Горизонтальні та вертикальні моделі преси.
7. Масова та якісна преса у XIX ст.
8. Процеси становлення масових видань у Європі. Порівняльна характеристика.
9. Гасло «повчати розважаючи» у просвітницькій літературі.
10. Концепція інформаційної преси Жирардена. Історія становлення «Таймс».
11. Професіоналізація журналістики як особливої суспільної інституції.
12. Журналістика у спектрі суспільно-політичних процесів 19 ст.
13. Персональна та персоналізована журналістика. Моделі преси у історичних реаліях.
14. ЗМІ Франції у XIX ст.
15. Преса часів Наполеона.
16. Політичні вектори французької преси 30-х рр. XIX ст.
17. Втілення інформаційної концепції преси в газеті Е. Жирардена «Ла прес».
18. Індивідуальна журналістика.
19. Три стовпи французької преси: Гавас, Ашет, кондорціум п'яти.
20. «Справа Дрейфуса», «Панамський скандал» та їх вплив на французьку політичну журналістику.
21. Журналістика Германії XIX ст.
22. Створення Бісмарком «служби преси» та її роль у пропаганді ідей єдиної країни
23. «Масовий вісник» і початок концентрації журналістської справи.
24. Видавнича та рекламна діяльність Рудольфа Моссе.
25. Журналістика США XIX ст.
26. Дей, Беннет, Грілі – засновники центової преси.
27. Розвиток спеціалізованих видань. Фермерська преса.
28. Дж. Пулітцер, У. Херст в історії американської журналістики.

29. Інформаційні скандали кінця століття.
30. Журналістика Англії XIX ст.
31. Чартизм та його вплив на англійську журналістику.
32. Поява “пені-прес” як нового типу газет для бідних, їх відмінність від “якісної” газети.
33. Столична та провінційна преса.
34. “Нова ера” в англійській пресі.

## **6. Методи навчання**

Лекції, практичні заняття, поточні консультації, індивідуальні заняття.

## **7. Методи контролю**

Форми поточного контролю – відповіді на практичних заняттях, контроль виконання завдань із самостійної роботи. Формою підсумкового контролю екзамен.

## **8. Рекомендована література**

### **Базова**

- История печати: В 2 т. – Т. 1. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики»)  
// Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text2/26.htm>
- История печати: В 2 т. – Т. 2. – М.: Аспект Пресс, 2001. – (Серия «Классика журналистики»)  
// Режим доступа: <http://evartist.narod.ru/text2/31.htm>
- Мелещенко О. К., Чічановський А. А., Шкляр В. І. Інформація, інформаційний. Словник термінів і понять для журналістів і політологів. – К.: Грамота, 2007. – 72 с. – (Сер. «Словник»).
- Гетьманець М. Ф., Михайлин І. Л. Сучасний словник літератури і журналістики. – Х.: Прапор, 2009. – 384 с.
- Москаленко А.З., Губерський Л.В. Масова комунікація. – К.: Вид-во КНУ, 1997. – 217с
- Словник журналіста: Терміни, мас-медіа, постаті / За ред. Ю. М. Бідзілі. – Ужгород: ВАТ «Видавництво «Закарпаття», 2007. – 224 с.

### **Допоміжна**

- Аникеев В.Е. История французской прессы (1830-1945). М.,1999.– 210 с.
- Беглов С.И. Четвёртая власть: британская модель. М., 2002.– 230 с.
- Бурмистенко А.Н. “Тайм”: бизнес на пропаганде. – М.: МГУ, 1977. – 213с.
- Вартанова Е.Л. Медиаэкономика зарубежных стран. М., 2003.– 250 с.
- Вачнадзе Г. Всемирное телевидение. – Тбилиси : Ганатлеба. 1989.– 670с.
- Віганова Н. Україна у світовому культурно-інформаційному дисбалансі// Світова цивілізація і міжнародні відносини.-2001.-№1.- С. 148-151.
- Вісник Національної Ради з питань телебачення і радіомовлення.- 2002.- № 1- 6.
- Вороненкова Г. Ф. Путь длиной в пять столетий: от рукописного листка до информационного общества. Национальное своеобразие средств массовой информации Германии (исторические предпосылки, особенности становления и эволюция, типологические характеристики, структура, состояние на рубеже тысячелетий). – М.: Языки русской культуры, 1999. – 640 с.
- Габермас Ю. Структурні перетворення у сфері відкритості: дослідження категорії громадянське суспільство [Текст]/ Ю. Габермас. – Л.: Літопис, 2000. – 318 с.



- Гейдорн. Г. Монополии. Пресса. Война. – М.: Прогресс, 1964.- 573с.
- Голованова Г.А. Печать США в начале 90-х годов. - М.: Изд-во МГУ, 1996. – 98с.
- Гуменюк Б.І., Щерба О.В. Сучасна дипломатична служба. Навч. посіб. - К.: Либідь, 2001.- 255 с.
- Движение Сопротивления в странах Западной Европы, 1939 – 1945: Общие проблемы. – М.: Мысль, 1990.- 235с.
- Иванян Э.А. От Джорджа Вашингтона до Джорджа Буша: Белый дом и пресса. М.: Политиздат, 1991.- 376 с.
- Камионко В.Ф. Роботы и самураи: Радио и телевидение в современной Японии. – М., 1989. – 174 с.
- Кара-Мурза С. Манипуляции сознанием. – К.: Оріяни, 2007.- 448с.
- Лазарев А.М., Полякова Н.А. Печать, радио, телевидение Японии. – М.: Наука, 1974.- 128с.
- Лучинский Ю. Очерки истории зарубежной журналистики: Учеб. пособие. – Кубан. гос. ун-т. – Краснодар, 1996. – 140 с.
- Мелещенко О. К. Історія журналістики Великобританії: Конспект лекцій [Електронний ресурс] // Режим доступу: [www.journ.univ.kiev.ua/ij/tools/editor/uploads/.../GBr-konsp-lek.doc](http://www.journ.univ.kiev.ua/ij/tools/editor/uploads/.../GBr-konsp-lek.doc).
- Мелещенко О. К., Черняков Б. І. Чотири століття британської журналістики // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 9 (жовтень-грудень). – К., 2002. – С. 191–228.
- Мелещенко О. К., Черняков Б. І. Журналістика Франції // Наукові записки Інституту журналістики. – Том 10 (січень-березень). – К., 2003. – С. 159–212.
- Михайлов С. А. Журналистика Соединенных Штатов Америки. – СПб.: Изд-во Михайлова В. А., 2004. – 448 Майн Х. Средства массовой информации в Германии. UVK Medien, 2000.– 160 с.
- Сиберт Ф.С., Шрамм У., Питерсон Т. Четыре теории прессы. – М.: Нац. ин-т прессы; изд-во “Вагриус”, 1998. – 224 с.
- Соколов В.С., Михайлов С.А. Периодическая печать США. Учеб. пособие.- СПб.: Изд-во ун-та, 1998.- 110 с.
- Соколов В. С., Виноградова С.М. Периодическая печать Великобритании. – СПб.: Изд-во С.- Петерб. ун-та, 2000.
- Урина Н.В. Средства массовой информации Италии. Учеб. пособ.- М.: МГУ, 1996.- 81 с.
- Почепцов Г.Г. Информационные войны.- М.:Рефл-бук, К.:Ваклер., 2000.- 576с.
- Соколов В.С. Печать Народного фронта и прогрессивная французская литература. – Л.:ЛГУ, 1967.- 200с.
- Якимович Т. Сатирическая пресса французской республиканской демократии 1830-1835 г.г. К.:Изд-во Гос. ун-т, 1961.- 183с.
- Emery M., Emery E. The press and America: An interpretative history of the mass media. New Jersey, 1988.- 684 p.
- [Media history // http://www.mediahistory.umn.edu/time/century.html](http://www.mediahistory.umn.edu/time/century.html)
- Moncriff Chris Livingon a Deadline: A History of the Press Association.-London, 2001.- 292 p.
- The Encyclopedia of the British press 1422-1922.-Besingstoke, 1992.- 644p.